praktichna-konferenciya-rozvitok-profesijno%D1%97-majsternosti-pedagoga-v-umovax-novo%D1%97-sociokulturno%D1%97-realnosti/ (дата звернення: 15.03.2020).
3. Освіта. Стратегія України 2030. URL: https://www.slideshare.net/UIFuture/2030-148758034 (дата звернення: 15.03.2020).
4. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2017. № 38–39. Ст. 380 [Зміни і доповнення внесено згідно із Законами України: № 2657-VIII від 18.12.2018, ВВР, 2019, № 5, ст. 33; № 2661-VIII від 20.12.2018, ВВР, 2019, № 5, ст. 35; № 2704-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 21, ст. 81; № 2745-VIII від 06.06.2019, ВВР, 2019, № 30, ст. 119; № 392-IX від 18.12.2019].
5. Про основні компетенції для навчання протягом усього життя: Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 18 грудня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975 (дата звернення: 15.03.2020).
6. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / заг. ред. Локшиної О. І. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018.191 с.
7. Education 2030: The Future of Education and Skills. URL: https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf (дата звернення: 15.03.2020).
8. STEM Education. Policy Statement 2017–2026. URL: https://www.education.ie/en/The-Education-System/STEM-Education-Policy/stem-education-policy-statement-2017-2026-.pdf (дата звернення: 15.03.2020).
9. U.S. Constitution. URL: https://www.usconstitution.net/xconst_Am10.html.
10. U.S. Department of Education Strategic Plan for Fiscal Years 2018–22. URL: https://www2.ed.gov/about/reports/strat/plan2018-22/strategic-plan.pdf (дата звернення: 15.03.2020).

Крайник Григорій Сергійович,
кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України;
Дунаєва Тетяна Євгенівна,
кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ У ВИДІ ОСОБИСТОЇ ПОРУКИ ТА ЗАСТАВИ

1. Із п. 2 ч. 1 ст. 176 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) випливає, що одним із видів запобіжних заходів є особиста порука. У ч. 1 ст. 180 КПК України вказано, що «особиста порука полягає у наданні особами, яких слідчий суддя, суд вважає такими, що заслуговують на довіру, письмового зобов'язання

про те, що вони поручаються за виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього обов'язків відповідно до статті 194 цього Кодексу і зобов'язуються за необхідності доставити його до органу досудового розслідування чи в суд на першу про те вимогу». Чухарєв Д. А. обґрунтовано зазначав, що «обрання особистої поруки як запобіжного заходу не повинно передбачати обов'язкову згоду підозрюваного» [1, с. 970].

Розглянемо зміст п. 1 та п. 2 ч. 5 ст. 180 КПК України: «у разі невиконання поручителем взятих на себе зобов'язань на нього накладається грошове стягнення в розмірі: 1) у провадженні щодо кримінального правопорушення, за вчинення якого передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше трьох років, або інше, більш м'яке покарання, – від двох до п'яти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; 2) у провадженні щодо злочину, за вчинення якого передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років, – від п'яти до десяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб». Зміст чинної редакції п. 1 та п. 2 ч. 5 ст. 180 КПК України не узгоджено з ч. 2 та ч. 3 ст. 12 Кримінального кодексу України «Класифікація злочинів» щодо строків позбавлення волі, оскільки за злочин невеликої тяжкості передбачене покарання у виді позбавлення волі не більше двох років, а за злочин середньої тяжкості – від двох до п'яти років позбавлення волі. Для узгодження відповідних положень вказаних нормативних актів пропонуємо зміст п. 1 та п. 2 ч. 5 ст. 180 КПК України узгодити з ч. 2 та ч. 3 ст. 12 Кримінального кодексу України, взявши за основу положення останнього нормативного акта.

2. Стаття 299 КПК України містить положення, що «під час досудового розслідування кримінальних проступків не допускається застосування запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, застави або тримання під вартою». Оскільки домашній арешт, застава та тримання під вартою – окремі види запобіжних заходів згідно зі ст. 176 КПК України, доцільніше сформулювати зміст ст. 299 КПК України з формулюванням не «…у вигляді…», а «…у виді…». Також важливо, що заборона застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування кримінальних проступків не поширюється на особисту поруку.

Водночас із урахуванням того, що 1) суспільна небезпечність злочинів вища, ніж кримінальних проступків (але при цьому до суб'єктів злочинів можливе застосування застави, а для криміналь-

них проступків – поки що ні); 2) враховуючи мету запобіжних заходів (ч. 1 ст. 176 КПК України) та правову природу положень ст. 182 КПК України «Застава» і ст. 180 КПК України «Особиста порука», невиправданою видається заборона застосування запобіжного заходу у виді застави під час досудового розслідування кримінальних проступків. Невиправданість заборони застосування запобіжного заходу у виді застави щодо мети застосування запобіжного заходу полягає в тому, що застосування застави під час досудового розслідування кримінальних проступків не суперечитиме меті, вказаній у ст. 177 КПК України – забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам: 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, в якому підозрюється, обвинувачується. Невиправданість заборони застосування запобіжного заходу у виді застави щодо правової природи ст. 182 КПК України «Застава» і ст. 180 КПК України «Особиста порука» вбачається в тому, що як при застосуванні застави, так і особистої поруки, у разі невиконання покладених обов'язків, на поручителя (ч. 5 ст. 179 КПК України), так і на заставодавця (ч. 2 та ч. 5 ст. 182 КПК України) накладається грошове стягнення у виді відповідної кількості розмірів мінімальної заробітної плати. При цьому поручителями можуть бути особи, що заслуговують на довіру (ч. 1 ст. 180 КПК України), а заставодавцем – підозрюваний або обвинувачений, інша фізична або юридична особа (ч. 2 ст. 182 КПК України). Отже, внаслідок подібності правової природи застави та особистої поруки ці запобіжні заходи доцільно застосовувати під час досудового розслідування кримінальних проступків. Пропонуємо внести зміни до чинної редакції ст. 299 КПК України таким чином, щоб для осіб, які вчинили кримінальні проступки, було можливо застосовувати як особисту поруку, так і заставу.

Дрозд В. Ю. слушно вважає, що недоліком чинного КПК України є те, що «при визначенні та обчисленні розміру застави використовують мінімальну заробітну плату, яка є нестабільною, на відміну від

більш стабільної одиниці для обчислення – неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. Недоцільним є також застосування застави до соціально небезпечних осіб та за тяжкі й особливо тяжкі злочини» [2, с. 74]. На думку О.І. Тищенко, потребують удосконалення на законодавчому рівні положення кримінального процесуального законодавства щодо обрання запобіжного заходу у вигляді застави та можливості його оскарження [3, с. 141].

Для дієвості застосування застави щодо осіб, які вчинили кримінальні проступки, слід доповнити ч. 5 ст. 182 КПК України вказівкою на кримінальні проступки і сформулювати так: «Розмір застави визначається у таких межах: 1) щодо особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні *кримінального проступку або* злочину невеликої або середньої тяжкості, – від одного до двадцяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб».

1. Зміст п. 1 та п. 2 ч. 5 ст. 180 КПК України не узгоджено з ч. 2 та ч. 3 ст. 12 Кримінального кодексу України «Класифікація злочинів» щодо строків позбавлення волі, оскільки за злочин невеликої тяжкості передбачене покарання у виді позбавлення волі не більше двох років, а за злочин середньої тяжкості – від двох до п'яти років позбавлення волі. Для узгодження положень ч. 2 і ч. 3 ст. 12 Кримінального кодексу України та п. 1 і п. 2 ч. 5 ст. 180 КПК України пропонуємо зміст п. 1 та п. 2 ч. 5 ст. 180 КПК України сформулювати так: «у разі невиконання поручителем взятих на себе зобов'язань на нього накладається грошове стягнення в розмірі: 1) у провадженні щодо кримінального правопорушення, за вчинення якого передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше *двох років*, або інше, більш м'яке покарання, – від двох до п'яти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; 2) у провадженні щодо злочину, за вчинення якого передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк від *двох* до п'яти років, – від п'яти до десяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб».

2. Враховуючи, що домашній арешт, застава та тримання під вартою – окремі види запобіжних заходів згідно зі ст. 176 КПК України, у ст. 299 КПК України слід застосувати формулювання не «…у вигляді…», а «…у виді…». Виходячи з того, що суспільна небезпечність злочинів вища, ніж кримінальних проступків (але при цьому до суб'єктів злочинів можливе застосування застави, а для кримінальних проступків – поки що ні); враховуючи мету запобіжних заходів (ч. 1 ст. 176 КПК України) та правову природу положень ст. 182 КПК

України «Застава» і ст. 180 КПК України «Особиста порука», невиправданою видається заборона застосування запобіжного заходу у виді застави під час досудового розслідування кримінальних проступків. Тому у чинній редакції ст. 299 КПК України доцільно змінити фразу «…домашнього арешту, застави або тримання під вартою» на «домашнього арешту або тримання під вартою». На наш погляд, враховуючи викладене, доцільно сформулювати зміст ст. 299 КПК України таким чином: «під час досудового розслідування кримінальних проступків не допускається застосування запобіжних заходів *у виді домашнього арешту або тримання під вартою*». Також для дієвого застосування застави слід доповнити ч. 5 ст. 182 КПК України вказівкою на кримінальні проступки.

Список використаних джерел

1. Чухарєв Д. А. Напрями вдосконалення особистої поруки в кримінальному процесі України. *Форум права*. 2011. № 2. С. 967–971.

2. Дрозд В. Ю. Проблемні аспекти застосування застави як одного з видів запобіжних заходів, не пов'язаних з обмеженням волі особи. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка.* 2016. № 1. С. 72–80.

3. Тищенко О. І. Окремі аспекти застосування запобіжного заходу у вигляді застави (за матеріалами судової практики). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 2. С. 140–141.

Криницький Ігор Євгенович,
доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2020 РІК»: ПРОБЛЕМНІ НОВОВВЕДЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Побудова системи своєчасної, рівної, доступної та фахової медичної допомоги неможлива без належного фінансування відповідних медико-санітарних, оздоровчо-профілактичних і соціально-економічних програм. Існує тісний взаємозв'язок між станом охорони здоров'я і рівнем фінансування цієї сфери: чим більше фінансування, тим краще здоров'я нації; чим краще здоров'я населення, тим ефективніші трудові резерви країни, відповідно, стрімко розвивається економіка і до публічних фондів надходить більше коштів. Натомість за наявності численних проблем, фінансово-правове забезпечення